

СТАНОВИЩЕ

от доц.д-р Диана Маринова Маринова,
Юридически факултет на УНСС,
Катедра „Международно право и Право на ЕС“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност ‘доцент’
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по област на висше образование – Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.6. Право
научна специалност Международно частно право

В конкурса за ‘доцент’, обявен в Държавен вестник, бр. 46 от 9 юни 2017 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „Международно и сравнително право“ към Юридически факултет като кандидат участва гл.ас. Димитър Деков от Юридически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата.

Със Заповед № РЗЗ-4564 от 21.09.2017 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ по област на висше образование Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, обявен за нуждите на катедра „Международно и сравнително право“ към Юридическия факултет на ПУ.

За участие в обявения конкурс е подал документи единственият кандидат гл.ас.д-р Димитър Деков от Юридическия факултет на ПУ.

Представеният от гл.ас.д-р Димитър Деков комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва следните документи:

- Молба по образец до Ректора на ПУ от 07.09.2017 г.;
- Автобиография по европейски формат;
- Диплома за образователно-квалификационна степен „магистър“ – нотариално заверено копие;
- Диплома за ОНС „доктор“ – нотариално заверено копие;
- Списък на научните трудове;
- Справка за спазване на специфичните изисквания на съответния факултет, съгласно чл. 65(3) ПРАСПУ;
- Анотации на материалите по чл. 65 от ПРАСПУ, включително самооценка на приносите;
- Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- Преписи от Протоколи от КС, ФС, АС във връзка с конкурса;
- Копие от ДВ с обявата на конкурса;
- Удостоверение за трудов стаж;
- Документи за учебна работа;
- Документи за научноизследователска работа;
- Документи съобразно специфичните изисквания на ПУ;
- Комплект документи на хартиен носител;
- Комплект документи на електронен носител.

Кандидатът гл.ас.д-р Димитър Деков е приложил общо пет научни труда – една монография и четири статии, всички те публикувани в страната.

Монографията е на тема „Средства за колективна защита на потребителите в ЕС и България. Компетентен съд и приложимо право.“

Четирите статии са както следва:

- За някои въпроси на реформата в процедурата за прилагане на чл. 81 и чл. 82 от Договора за Европейската общност, сп. Правна мисъл, №3, 2006, с.53-66;
- Възмезден договор ли е договорът за доброволна делба, сп. Правна мисъл, № 1, 2007, с.52-65;

- Нелоялни търговски практики от търговци към потребители в практиката на Съда на ЕС, сп. Правна мисъл, № 4, 2016, с. 94-107;
- Международноправна защита на потребителите, сп. Правна мисъл, № 2, 2017, с.110-121.

Две от статиите са публикувани преди защитата на дисертация за придобиване на ОНС „доктор“, но не са били представени към момента на защитата на дисертацията, тъй като са извън предмета на дисертационния труд.

Кандидатът за придобиване на академичната длъжност ‘доцент’ гл.ас.д-р Димитър Милчев Деков е завършил гимназия с преподаване на западни езици в гр. Пловдив, след което става магистър по право през 2004 г. в ПУ „Паисий Хилендарски“. През 2013 г. придобива ОНС „доктор“ от ИДП към БАН след успешно защитен дисертационен труд на тема „Проблеми на международното частно право при нарушаване на конкуренцията“. От м. октомври 2014 г. до 2012 г. е асистент по международно частно право в Катедра „Международно и сравнително право“ в ЮФ на ПУ, а от м.октомври 2012 г. до момента е главен асистент по международно частно право в същата катедра на ПУ. От 2007 г. до момента е адвокат в Пловдивска Адвокатска колегия. Кандидатът владее английски и немски езици.

Личните ми положителни впечатления от кандидата са от неговите участия с актуални теми в научни конференции, например в Юбилейната научна конференция, посветена на 25 г. от създаването на Юридическия факултет на ПУ (19-29 септември 2017 г.), в Международната юбилейна научна конференция „Ролята и значението на международното и наднационалното право в съвременния свят“, посветена на 90-годишнината на проф. Иван Владимиров и проведена в УНСС на 27 октомври 2017 г. и др. интерес предизвика у мен участието му в дискусията по време на юбилейната конференция в гр. Пловдив, проведена през периода 19-20 септември 2017 г.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата.

Видно от Удостоверение изх. № Щ-2037 от 05.09.2017 г. кандидатът работи на основен трудов договор като преподавател в Катедра „Международно и сравнително право“ към юридическия факултет на ПУ от 2004 г. до момента и има общ трудов стаж 13 г., 11 месеца и 12 дни, от които 12 г., 11 месеца и 12 дни е педагогически. Учебно-педагогическата дейност на кандидата според мен е достатъчна за кандидатстване и получаване на академичната длъжност ‘доцент’.

Представените от кандидата научни трудове могат да се класифицират по вид и по значимост – една монография и четири статии. Сред тях с най-голяма значимост се откроява монографията, която е хабилизационният труд на кандидата. Изследването, предмет на монографичния труд, е първото по рода си в България, което анализира

средствата за колективна защита на потребителите от гледна точка на основни въпроси на международното частно право –компетентен съд и приложим закон. Разгледани са проявленията на международния елемент при колективната защита на потребителите.

Приноси моменти представляват анализите на международноправната уредба на защитата на потребителите – „Насоки за закрила на потребителите“ на ОС на ООН (с. 17 –23), „Основни принципи на защита на потребителите във финансовата сфера“ на ОИСР (с.24-26), „Насоки на защита на потребителите в контекста на електронната търговия“ на ОИСР (с. 27-28). Научни приноси представляват и анализите на правната уредба на колективните иски в САЩ (с.33-43) и в ЕС и по-специално, на принципа на процесуалната икономия в правото на ЕС (с.69-74)и на въвеждането на Директивите на ЕС, съотнесими към анализираната материя, в правото на държавите-членки и приложното поле на тези директиви (с. 75 и сл.).

Приноси представляват и изясняването на понятието „колективни интереси на потребителите“(с.80), тълкуването му в българското право, както и анализът на националната правна уредба на колективните средства за защита на потребителите в Германия, Австрия, Франция и Англия (с. 175-189).

Най-съществени са научните приноси, изразяващи се в предложения за изменение на действащата уредба в актове на правото на ЕС като наднационално право, и по-специално, Директива 22/2009 относно иска за преустановяване на нарушения (с.75 и сл.) и Регламент 1215/2012 във връзка с определянето на международната юрисдикция по дела за колективна защита (с. 237 и сл.).

Заслужават внимание и предложенията „*de lege ferenda*“за усъвършенстване на българското законодателство, свързани с промени в уредбата по ЗЗП, а именно - искът по чл. 188 на сдруженията на потребителите за присъждане на обезщетение за нарушения колективен интерес на потребителите да се преуреди чрез отмяна на измененията от 2007 г.; ускоряване и опростяване на производството по иска по чл. 186 и др.(с. 189, с.203-208) и в уредбата по ГПК – изменения в Глава 33, които да въведат обща (хоризонтална) система за колективна защита (с.56 и с. 231), която да дава възможност на частни лица и организации да подават иски за изплащане на обезщетения за вреди, причинени от нарушения на интересите им (с. 190-202).

Важно значение като приносен момент има предложението правилата на международната компетентност да се уредят така, че да дават възможност на потребителите да се присъединяват към вече образувани колективни производства за присъждане на обезщетения в други държави-членки, дори и ако съдът не е международно компетентен за техния иск съобразно класическите правила на международната компетентност (с.258; с.349-350; с.351-354).

Според мен в монографичното изследване най-голям интерес предизвиква анализът на въпросите на приложимото право и изследваната тълкувателна практика на СЕС (с. 355 и сл.). Тук приносен момент представляват предложенията „*de lege ferenda*“ за приемане на ниво ЕС на специални сътълкновителни норми (с. 380), които да

съобразят особеностите на колективната защита. Предлага се да се възприеме като общо правило привръзката *lex fori*. Правилен е изводът на автора, че новите стълкновителни норми следва да вземат предвид високата степен на хармонизация на материалното право на държавите-членки (с. 381).

Всички посочени дотук научни приноси могат да бъдат определени като проява на научна смелост, с която посредством нови средства се доказват съществени нови страни на вече съществуващата научна област международно частно право. Под „съществени нови страни“ имам предвид изследваната за първи път в нашата правна литература проблематика на колективната защита на потребителите с международен елемент. Под „нови средства“ виждам предложенията на автора за преодоляване на противопоставянето на различните модели колективни искове (*op tui* и *op tout*) чрез смесен вариант, за въвеждане на препоръчания от ЕК механизъм за колективна защита на потребителите (с.56-57), чрез които те да кумулират в едно производство понесените от тях индивидуални вреди и др.

Всички посочени научни приноси са лично дело на кандидата. Това е видно както от приложената към документите декларация за оригиналност и достоверност, така и от самата научна разработка.

Останалите четири научни разработки, представени от кандидата, са статии.

Първата статия „За някои въпроси на реформата в процедурата за прилагане на чл. 81 и чл. 82 от Договора за Европейската Общност“, публикувана в сп. Правна мисъл, № 3 от 2006 г., е посветена на промяна в правото на ЕС на начина, по който се прилагат чл. 81 и чл. 82 от ДЕС (сега чл.101 и чл. 102 от ДФЕС). Приносните моменти се изразяват в анализ на съотношението между европейското и националното картелно право (с. 55-56), на ефекта на европейското картелно право върху търговията (с. 57), на Европейската мрежа на органите за защита на конкуренцията (ЕМОЗК) (с.59-62), на мястото на ЕК и на националните органи в тази мрежа, както и на въпроса за съотношението между правомощията на ЕК и националните органи за защита на конкуренцията и националните съдилища (с.62), пред които се развиват спорове, свързани с нарушаване на конкуренцията.

Втората статия, озаглавена „Възмезден договор ли е договорът за доброволна делба“, е публикувана в сп. Правна мисъл, № 1 от 2007 г. Тя е посветена на правната квалификация на договора за доброволна делба. Основният приносен момент тук е достигането до извода, че от чл. 69, ал. 2 ЗН по тълкувателен път не може да се изведе изводът, че договорът за делба има възмезден характер (с.58).

Третата статия „нелоялни търговски практики от търговци към потребители в практиката на съда на ЕС“, публикувана в сп. Правна мисъл, № 4 от 2016 г., разглежда директива 2005/29 на ЕО за нелоялните търговски практики. Посочва се, че Директивата в своя предмет и обсег се ограничава до защита единствено на интересите на потребителите (с. 95). Приносните моменти в статията се изразяват в изясняването през призмата на тълкувателната практика на СЕС на: принципа на „пълната

хармонизация“ (с.97-101), начина на действия на Директивата за правоотношения без международен елемент (с. 101), темпоралното действие на директивата (с. 101), съотношението между Директива 2005/29 и Директива 93/13ЕО (с.102-103), както и изясняването на понятията „търговец“ (с. 104-105) и „търговска практика“ (с.106) по смисъла на Директивата.

Четвъртата представена статия е озаглавена „Международноправна защита на потребителите“ и публикувана отново в сп. Правна мисъл, № 2 от 2017 г. В статията е посочена липсата на универсален международноправен инструмент за уреждане на международноправната защита на потребителите, включително по въпросите на колективната им защита (с.111). Приносен момент представляват анализите на Насоките за защита на потребителите на ОС на ООН (с.111) и Основните принципи на ОИРС за защита на потребителите във финансовата сфера (с. 117), Добрите практики на Световната Банка за защита на потребителите на финансовите услуги (с.120) и насоките на ОИСР за защита на потребителите в контекста на електронната търговия (с.120).

Следва да се изтъкне, че последните две статии – от 2016 г. и от 2017 г., и особено четвъртата разгледана тук статия, са тясно свързани с предмета на хабилитационния труд и изследванията всъщност са част от него.

И по отношение на представените от кандидата статии може да се направи същият извод за оригиналност и достоверност на научните разработки, какъвто направих за хабилитационния труд. Те са плод на личните научни търсения и на личните научни изводи на автора.

Кандидатът отговаря на количествените и качествените показатели за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ съгласно ПРАСПУ.

Направените 676 цитирания под линия при обем 389 страници на хабилитационния труд очевидно говорят за задълбоченост на изследването. Цитирани са както български, така и чуждестранни автори (на английски и немски език). Съществуват и позовавания на интернет-страници за материали, достъпни само на електронен носител.

3. Критични забележки и препоръки.

Към кандидата могат да се отправят и някои критични бележки, които не променят положителната оценка на приносните моменти като цяло.

Прави впечатление малкият брой представени за оценка научни трудове, сред които само една монография и само четири статии. Би могло да бъдат представени поне доклади на национални конференции, в каквито считам, че кандидатът има участие, както и доклади на международни научни конференции (ако има такива). Препоръката ми в тази връзка е авторът да представи и студия по въпросите на хабилитационния труд или по въпросите, разгледани в статиите, тъй като те са малко изследвани и със

сигурност ще предизвикат научен и практически интерес. Препоръчам на автора и да публикува в други правни списания в страната, както и в правни издания в чужбина.

Формална критична забележка, която отправям, е литературата на кирилица и на латиница да се номерира (поотделно).

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл.ас.д-р Димитър Деков отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът е представил достатъчен брой научни трудове. Две от статиите са публикувани преди защитата на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“, но не са били представени сред материалите по защитата, следователно е допустимо да бъдат признати.

В работите на кандидата има оригинални научни и научно-приложни приноси, които бяха изрично посочени в становището. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях могат да се приложат в учебната програма по международно частно право.

Научната и преподавателска квалификация на гл.ас.д-р Димитър Деков е несъмнена. Постигнатите от гл.ас.д-р Димитър Деков резултати в учебната и научноизследователската дейност напълно съответстват на специфичните изисквания на Юридическия факултет на ПУ, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Юридическия факултет на ПУ за избор на гл.ас.д-р Димитър Деков на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ „Паисий Хилендарски“. По професионално направление „Право“, научна специалност „Международно частно право“.

07.11.2017 г.

Изготвил становището:

/доц. д-р Диана Маринова/

